

Mäntsälän hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistelun tilannekatsaus

Hyvinvointilautakunta 16.09.2025

699/00.01.02/2025

Kunnan hyvinvoinnin edistämistyö pohjautuu kuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaisesti kunnan hyvinvointisuunnitelmaan sekä kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Mäntsälässä kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet sekä mittarit tuleville vuosille asetetaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laatiminen jakautuu kolmeen päävaiheeseen:

1. Analyysi ja ennakointi, kesä-elokuu 2025
 - Hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 arviointi
 - Toimintaympäristöanalyysi
 - Ajankohtaisen hyvinvointi- ja turvallisuustiedon kartoittaminen
 - Hyvinvointi- ja turvallisuuskysely kuntalaisille
 - Ikäryhmäkohtaiset osallisuustyöskentelyt: 9.9. aikuisväestö ja 24.9. lapset ja nuoret
 - vaikuttamistoimielinten kanssa työskentely syyskuussa
2. Valinnat ja työstö, syys-lokakuu 2025
 - Kunnan hyvinvointi- ja turvallisuustyön prioriteettien määrittäminen
 - Kerättyyn tietoon perustuvat alustavat valinnat henkilöstön kanssa
 - Rakenteellisten elementtien valinnat
 - Mitattavuuden varmistaminen
3. Validointi ja viimeistely, marras-joulukuu 2025
 - Valintojen validointi
 - Suunnitelman viimeistely kohti päätöksentekoa
 - Toimeenpanon ja seurannan suunnittelu
 - Suunnitelman hyväksyminen luottamuselimissä

Tavoitteena on, että Mäntsälän kunta saa osallistavasti luodun hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman, jossa varaudutaan toimintaympäristön muutoksiin ja tunnistetaan uusia mahdollisuuksia.

Tietopohja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valintojen tukena on laaja. Tarkoituksena on hyödyntää valtakunnallista tutkimustietoa paikallisten valintojen ja vaikuttavien toimintamallien tekemiseksi. Keskeimpiä suunnittelua ohjaavia asiakirjoja ovat esimerkiksi seuraavat:

- Ratkaisuja kestävän yhteiskunnan rakentamiseen: Väestön hyvinvointi- ja terveystarkastus 2025, THL
- Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025, Valtioneuvoston julkaisuja

Tällä hetkellä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma laadintaa ohjaavia kärkeä on kolme. Kärkien yhteys kunnan päivittyvän strategian keskeisiin tavoitteisiin, yhteisöllisyyden ja elinvoimaisuuden edistämiseen, ovat vahvat ja selkeät.

1. Hyvinvointia ja terveyttä hyvän arjen rutiineista
 - Mäntsälässä arkiympäristöt tukevat mielen hyvinvointia sekä innostavat asukkaita liikkumaan ja pitämään huolta omasta hyvinvoinnistaan.
 - Kunta kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja luomalla yhdenvertaisia mahdollisuuksia esimerkiksi harrastamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.
2. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä arjen ympäristöissä
 - Mäntsälässä asukkaat vaikuttavat palveluiden kehittämiseen.
 - Kokemus osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä on vahvaa.
 - Asukkaita kutsutaan myönteiseen vuorovaikutukseen toistensa kanssa erilaisissa elämänvaiheissa. Kohtaamispaikat luovat arjen yhteisöllisyyttä.
 - Kunta pienentää teoillaan syrjäytymisen riskiä.
3. Arjen turvallisuus
 - Mäntsälä on turvallinen paikkakunta kaikille kunnan asukkaille.
 - Kunta tukee asukkaiden toimintakykyä ja henkistä kriisinkestävyyttä. Asukkaiden tiedot, taidot ja turvallisuutta vahvistava asenne ovat keskiössä.
 - Myönteinen ja toiveikas kuva tulevaisuudesta vahvistuu.

Osallisuus hyvinvointi ja turvallisuussuunnitelma laadinnassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialainen työryhmä (HYTE-ryhmä) on arvioinut nykyisen hyvinvointisuunnitelman vaikuttavuutta sekä rakenteellisia valintoja. Hyvinvointisuunnitelman pääteemat (liikkumisen lisääminen, digiosallisuuden vahvistaminen, syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen sekä turvallinen arki kaikille) nähdään edelleen tärkeinä. Painopisteiden määrä on ollut sopiva. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen ikäryhmäkohtaisesti on koettu toimivaksi: lapset ja nuoret, työikäiset, ikäihmiset. Tavoitteita ja toimenpiteitä tulisi sen sijaan olla vähemmän ja niiden tulisi olla vaikuttavampia, perustua tutkittuun tietoon ja kokemustietoon. Hyte-kertoimen ja TEA-viisarin tulee ohjata tavoitteiden asettamista.

Asukaskysely toteutettiin 15.–31.8.2025. Asukkaille suunnattuun kyselyyn saatiin noin 200 vastausta. Asukaskyselyn päähavainnot ja alustavat tulokset on tuotu lautakunnan nähtäville oheismateriaalina.

Osallistavat työpajat järjestettiin aikuisille 9.9. ja järjestetään lapsille ja nuorille 24.9. Niissä pohditaan pienemmän kohdejoukon kanssa kunnan asukkaille tärkeitä toiveita hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden teemoja. Aikuisten työpajan keskeiset oivallukset ja toiveet on tuotu esille liitteessä 1. Lasten ja nuorten työpajan ajatukset tuodaan tiedoksi lokakakuun hyvinvointilautakunnan kokoukseen.

Vaikuttamistoimielimissä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan on mahdollista vaikuttaa jo suunnitelman laatimisvaiheessa. Lapsi- ja perheasiainneuvosto ja ikäihmisten neuvosto antoivat näkökulmansa 4.9.2025 pidetyissä kokouksissaan. Vammaisneuvoston toiveet kirjattiin 10.9.2025 pidetyssä kokouksessa. Nuorisovaltuuston kanssa asiaa käsitellään syys-lokakuun taitteessa. Tähän mennessä kirjatut vaikuttamistoimielinten esiin tuomat näkökulmat on koottu liitteeseen 2.

Henkilöstön työskentely ajoittuu 4.9-19.10.2025 väliselle ajalle. Tavoitteena on hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistuminen päätöksentekoon hyvinvointilautakuntaan 18.11. ja siitä edelleen kunnanhallitukseen ja valtuuston joulukuussa. Lopulliseen aikatauluun vaikuttaa Keusoten alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelu- ja hyväksymisaikataulu, koska kunnan ja alueellisen suunnitelman välille tavoitellaan selkeää yhteyttä painopisteiden valinnassa ja tavoitteiden asettamisessa.

Valmistelija Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus Hyvinvointilautakunta päättää merkitä Mäntsälän hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman valmistelun tilannekatsauksen tiedoksi.

Päätös

Liite 1. Aikuisten työpajasta 9.9. nousseita evästyksiä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laadintaan

Liite 2. Vaikuttamistoimielinten näkemyksiä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan